

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

*Матеріали
V Міжнародної науково-практичної
конференції*

**Кривий Ріг
2006**

– синтетичний (враховується навчальна траєкторія учня навчання, виховання, розвитку).

Критерії відбору змісту уроку здійснюються за такими показниками:

- цілісність змісту, що відповідає вимогам сучасної науки, суспільства;
- практична вагомість;
- виділення головних суттєвих положень;
- відповідність віковим психолого-фізіологічним особливостям.

Залежно від форми проведення, методів, конкретних прийомів і засобів організації та на підставі навчально - пізнавальної діяльності визначають види або форми уроків:

- урок-казка;
- урок-усний журнал;
- урок-конференція;
- урок-рольова гра;
- урок-панорама.

Систему уроків учитель планує і розробляє у відповідності до загально-навчальних цілей та завдань шкільної освіти, визначених у державних програмах основ здоров'я і планах, календарно-тематичного плану.

Зрозуміло, що здоровому способу життя навчають на всіх рівнях освіти. Найвищим рівнем організації пізнавальної діяльності є навчання перенесення здобутих знань у інші навчальні ситуації, в реальне життя. В основному, цього може навчити вчитель.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ

Гнідуша Н. В.,

Криворізький державний педагогічний університет

Сучасний світ переживає важкий етап свого розвитку: технократична цивілізація увійшла у протиріччя із законами природи – потребуючи, людство підвищило можливості біосфери відновлювати загублене. Гострота проблеми з новою силою відгукнулася на конференції ООН по навколишньому середовищу і сталому розвитку в Йоганнесбурзі "Ріо + 10" (2002 р.), головним підсумком якої стала незадоволеність її учасників виконанням програми, орієнтованої на зміни взаємовідносин людей, держав, людства в цілому з оточуючим середовищем.

Всесвітній самміт зі сталого розвитку засвідчив, що Україна значно відстає серед інших країн у впровадженні сталого розвитку.

Наука про сталий розвиток в Україні знаходиться на тому етапі, коли дискусії вчених переважно відбуваються в лінгвістичній площині і стосуються того, як називати: сталий розвиток чи стійкий екологічно безпечний,

гармонійний, збалансований чи ноосферний (ідею ноосфери запропонував засновник академії наук України Володимир Вернадський). Російські вчені також більш прихильні до терміну "ноосферний розвиток".

На думку Ліпського П. Ю. "зараз треба залишити безплідні дискусії та зосередитись на тому, щоб вияснити, що означає сталий (збалансований, гармонійний) розвиток для України і дійти консенсусу стосовно того, які кроки повинні бути пріоритетними, і зробити хоча б перші кроки до гармонійного соціо-еколого-економічного розвитку" [3].

Нині надзвичайно важливим завданням є підготовка суспільства до розуміння безальтернативності збалансованого (економіка повинна вписуватись в екологічні можливості територій) і комплексного економічного, соціального та екологічного розвитку з метою підвищення якості життя людей, осмислення ролі екологічної освіти.

Сьогодні шкільна освіта не відповідає вимогам часу, а сама школа у певній мірі відбиває стан культури у суспільстві, ніж є генератором нових цінностей, впроваджених у навчально-виховний процес. Іншими словами - школа не являється моделлю для суспільства, де діти отримують всебічний досвід успішного перетворення світу. Вищесказане свідчить про потребу *екологічного виховання* підростаючого покоління, якого чекає оволодіння формами культурної комунікації з оточуючим середовищем. Характер взаємодії людини з оточуючим його природним і соціальним середовищем завжди відображує той тип культури, носієм якої він являється. Без змін у природі природокористування не можна сподіватися на позитивні зміни в екосфері.

У формуванні екологічної культури підростаючого покоління головна роль належить вихованню, яке надає підтримку особистості в його духовному становленні і допомагає у гармонізації відносин з оточуючим світом, що, в свою чергу, визначає перспективи соціального і культурного розвитку всього суспільства.

Характерною ознакою модернізації освіти є те, що освітня політика надає освітнім закладам широкі права у самостійному виборі стратегії розвитку. Надання таких прав сприяє адміністрації освітнього закладу у використанні методу моделювання як найбільш адекватного засобу знаходження оптимального вирішення проблеми, так як він дозволяє відтворити об'єкт в цілому таким, яким бажають бачити його проєктувальники у найближчій перспективі.

Об'єктом моделювання у сучасній педагогіці інколи виступає цілісний навчально-виховний процес освітнього закладу, інколи - його пріоритетний напрямок (у нашому випадку - екологічне виховання), а інколи особистість вихованця. Таке моделювання виконує функцію створення об'єкту.

Ні процес моделювання, ні створена модель не являються самоціллю. До бажаного результату повинна привести реалізація моделі. Сутність ці-

леспрямованості при моделюванні полягає у тих змінах, які відбудуться в особистості під впливом виховних дій. Таким результатом є формування і розвиток у дітей і підлітків екологічної культури.

Людину, наділену екологічною культурою, відрізняє уміння досягати гармонії не тільки із зовнішнім, але і з внутрішнім світом. З цих позицій сенсове значення екології не вичерпується його біологічними знаннями, а розуміється як синтез знань (природничих, технічних, гуманітарних), емоційно - ціннісне ставлення підростаючого покоління до природи і його досвіду взаємодії з оточуючим середовищем - природним і соціальним.

Оволодіння учнівською молоддю екологічними знаннями і досвідом з навколишнім середовищем проходить на почуттєво-емоційному і нормативному рівнях. Вікова та індивідуальна різниця в об'ємі і якості знань, у досвіді емоційних переживань і практичної участі в природоохоронній діяльності обумовлює різний рівень їх екологічної культури, різну міру здібності гармонізувати відносини з навколишнім світом.

Між тим, практика виховання свідчить про те, що культура взаємодії з навколишнім середовищем у більшості дітей і підлітків знаходиться на недостатньому рівні і сприйняття ними природи обмежується уявленнями про неї лише як про об'єкт антропогенного впливу.

Література

1. Ліпський П. Ю. Технологія активізації наукових досліджень молодих вчених з проблем сталого розвитку України. - Хмельницький: ХІКМШВ, 2004. - 28 с.

МОДЕЛЮВАННЯ УЧНІВСЬКОГО САМОУПРАВЛІННЯ В ЕКОЛОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

*Гнілуша Н. В., Григоренко Л. В.,
Криворізький державний педагогічний університет*

В основі концепції розвитку учнівського самоуправління в екологічній діяльності лежать наступні положення:

- визнання самоцінності природи;
- визнання людини складовою органічною часткою живої природи;
- поважання права особистості на сприятливе екологічне середовище;
- розуміння необхідності активної громадянської позиції у сфері екології;
- розуміння необхідності об'єднання зусиль громадськості і органів влади для вирішення існуючих національних екологічних проблем;
- розуміння об'єднання зусиль держав всієї планети в екологічній сфері.